

De Onvoltooide...

Als WijkJury wisten wij ons, september vorig jaar, verzekerd van een inspirerend en uitdagend theaterseizoen op de drie podia van Het Nationale Theater (HNT); te weten de monumentale Koninklijke Schouwburg aan het Korte Voorhout, het multifunctionele Theater aan het Spui en de meer wijkeigen Zaal 3 aan het Constant Rebecqueplein. Het beloofde een betoverende reis te worden langs veertien magische voorstellingen. Maar dat pakte anders uit. Niemand kon toen bevroeden dat ons theateravontuur als een nachtkaaers zou uitgaan. Een meedogenloos virus, genaamd corona...

Voor het derde jaar in successie had Erna van den Berg, dramaturg en medewerker artistiek bureau en interactie van HNT, uit vertegenwoordigers van verschillende stadsdelen, een nieuwe WijkJury samengesteld. Anders dan in voorgaande jaren waren daarvoor nu ook mannen uitgenodigd. Tijdens een kennismakingsdiner zette Erna de werkwijze van de jury uiteen en gaf ze een toelichting op het voorliggende seizoenprogramma. Als juryleden meenden we zo voldoende te zijn toegerust om tijdens de komende nabesprekingen, na afloop van elke voorstelling, onze verse indrukken en spontane suggesties met een of meer acteurs en regisseurs te kunnen uitwisselen.

Verbouwereerdheid in Zaal 3.

Ons theateravontuur start in Zaal 3 met de voorstelling *Language*. Een solo-performance door toptalent Vanja Rukavina over de verwevenheid van taal, cultuur en identiteit. We zijn flabbergasted. Als dit het niveau van het hedendaags theater is belooft het een waanzinnig seizoen te worden. Het enthousiasme van de juryleden is overweldigend; de groepsapp ontploft.

Emoties in Theater aan het Spui.

De solovoorstelling *Dagboek van een leeg bed* van Mokhallad Rasem laat een onuitwisbare indruk achter. Deze van oorsprong Iraakse acteur kwam als asielzoeker uiteindelijk terecht in België. Zijn ervaringen en gevoelens van ontheemding verwerkte hij in deze intieme en verstilde voorstelling. Zijn zangerig Arabisch wordt synchroon in het Engels en Nederlands ondertiteld. Het Antwerpse Toneelhuis, Rasem's basis, noteert: "een poëtische uitnodiging om na te denken over het verglijden van de tijd, over afstand en intimiteit, over afscheid moeten nemen en opnieuw beginnen". Het raakt ons allen zeer; tranen wellen op...

Performances in de Koninklijke Schouwburg.

Voor de meeste voorstellingen zijn we te gast bij de Koninklijke Schouwburg. De aard van de producties is uiteenlopend. We zien klassiekers als *Othello*, *Oedipus* en *Trojan Wars*. Maar ook *Woisky vs. Woisky* van Orkater, waar spel wordt afgewisseld met muziek. Nicole Beutler verrast ons zeer met dansimprovisaties in *Metamorphosis*. In *The Children* stelt de Engelse schrijfster Lucy Kirkwood de klimaatcrisis aan de orde. Na deze laatste voorstelling gaan we in gesprek met de regisseur Erik de Vroedt, tevens artistiek leider van HNT. Het blijkt een bijzonder samenzijn te worden. De Vroedt krijgt het eerste exemplaar aangeboden van een bundel aan hem gerichte brieven; evenzovele persoonlijke indrukken van jongeren die de voorstelling al eerder hebben bezocht. Het zijn aangrijpende reacties van een generatie waaraan de personages in het stuk verantwoording afleggen over het klimaatprobleem waarmee zij hen hebben opgezadeld.

Interactie tussen acteurs en publiek.

Rondom de voorstellingen ervaren we veel interactie tussen acteurs en publiek. Gesprekken met acteurs in de foyer, informatieve inleidingen door dramaturgen en inspirerende “theatrale lezingen” in Studio Paradijs; een creatieve broedplaats voor acteurs en schrijvers. Maar ook script-lezingen voor het publiek, toepasselijk, in de repetitieruimte waar de decors, in het geval van de jury voor *Othello*, al in de steigers staan en ... de teksten van de acteurs op tafel liggen. Ook verrijkend is het bijwonen van de openbare repetitie voor de voorstelling *Dope* van Sadettin Kirmiziyüz; het geeft ons een kijkje achter de schermen over inzet, passie en professionaliteit van de vele en veelsoortige disciplines die bij een productie zijn betrokken.

Het oordeel van de jury; twelve points....

Na elke drie voorstellingen komt de jury in de HNT studio's bijeen. We zien terug op wat we hebben beleefd en wat ons het meest heeft geraakt. Al ras blijkt hoe verschillend we naar spel, decor en regie kijken. Eenieder beleeft dat toch vanuit de eigen referentiekaders en realiteit; verschillen die bespreekbaar worden gemaakt en tot nieuwe inzichten leiden. Uiteindelijk spreken per productie een cijfermatig oordeel uit. Erna vervaardigt van onze feedback een collage; een artistieke impressie die gezelschappen, zo reageerde *Opera2Day*, mede aanzetten tot verrijkende interne reflecties.

Alles valt stil

Wat hebben we uitgekeken naar de theatermarathon *Trojan Wars*, geïnspireerd op de *De Ilias* van Homerus. Op 10 maart is het zover; we zijn bij de eerste try-out. Hoewel er hier en daar enige aarzeling qua besmettingsrisico viel te bespeuren is toch iedereen in de uitverkochte schouwburg aanwezig. We genieten van het bijna vijf uur durende, uit drie partities opgebouwde, indrukwekkende spektakel. HNT heeft groots uitpakket met een omvangrijk ensemble aan acteurs die samen meer dan honderd verschillende personages spelen. De schouwburg is perfect omgebouwd tot één groot festivalterrein; de kostuums en decors zijn van superbe kwaliteit en het wervelende spel is van een indrukwekkend hoog niveau....

De volgende dag volgt de deceptie; we horen dat alle geprogrammeerde voorstellingen zijn geannuleerd...

Hoe nu verder?

Voor eenieder breekt een onwerkelijke tijd aan met uitingen van compassie voor alle betrokkenen in de theaterwereld. Middels de groepsapp blijven we elkaar inspireren en informeren. De HNT-internet-productie *De Laatste Getuigen*, met onze eigen Loes, oogst daarbij veel bijval.

Inmiddels zijn we zo'n drie maanden verder. Voorzichtig mag er weer iets meer, waarbij Erna er in slaagt om mondjesmaat voor juryleden een plekje te reserveren bij de eerste producties binnen de gestaag weer opbloeiende theatercultuur.

Eind juni sluiten wij met een broederlijk samenzijn en een laatste voorstelling dit bijzondere seizoen af; een gelegenheid waarbij we als jury ook onze seizoenkeuze openbaar maken. In ogeschouw nemend dat de drie gecancelde voorstellingen buiten mededinging zijn, valt de officiële keuze van de WijkJury Den Haag op: *Oedipus*, in de gastregie van de Engelse regisseur Robert Icke.

We zien terug op een grandioze ervaring en bedanken Erna van den Berg voor alles wat ze voor ons heeft gedaan en betekend.

Renate Babeliowsky
Marja Kuntze
Arie Molenkamp

*Onvoltooid seizoen
WijkJury publiek verrast
Cultuur als nachtkaars*